

Exit Nordisk Medicin

I mitten av december fick 63 000 läsare det sista numret av Nordisk Medicin. Sedan 1929 har tidskriften påmint läkare i fem länder om att det mitt i internationaliseringen finns en levande nordisk gemenskap, historisk, kulturell, samhälls-politisk och medicinsk.

Starkt stöd hos insiktsfulla ledare för de medicinska sällskapen, läkarförbunden och deras nationella tidskrifter har lotsat Nordisk Medicin genom många kriser. Den har varit hotad nästan ända sedan professor Gunnar Holmgren 1929 startade den som veckotidning under namnet Nordisk Medicinsk Tidskrift. För det är vanskligt att samarbeta kring en tidskrift med artiklar på tre nordiska språk. Problemen har accentuerats i en tid då nordiska specialisttidskrifter blir internationella, engelska språket dominerar i medicinen och träning i grannländernas språk får allt mindre utrymme i de nordiska ländernas skolor.

Allt svagare allianser

Att skyddsnetet kring Nordisk Medicin brast har också en annan förklaring, hävdar Magne Nylenna i en ledare i sista numret [1]. När Sverige och Finland följde Danmark in i EU, och Island och Norge valde att stå utanför, var det tidigare Norden en saga blott. I internationella organ blir det allt tydli-

En förning om den nordiska splittring som bidragit till nedläggningen av Nordisk Medicin gavs i Nordisk Medicin 3/1972; omslagsbilden visade »nordiska muren» under konstruktion.

Författare

YNGVE KARLSSON
medicinsk huvudredaktör
i Läkartidningen, redaktör för
Nordisk Medicin 1972–1979.

gare att allianserna mellan de nordiska länderna försvagas.

Specialiseringen inom medicinen, och den hårdnande konkurrensen om läsarnas tid, har också gjort det svårare att hitta den nisch som kan göra en medicinsk tidskrift till ett samlande forum för alla läkare i Norden. Många försök har genom Nordisk Medicins historia gjorts att anpassa tidskriften till nya behov och förutsättningar.

När tidskriften startades 1929 var målsättningen att »på nordiska språk och med i huvudsak nordiska författare lämna en översikt av medicinens nutida ståndpunkt och utveckling»[1-3]. Tio år senare ändrades namnet till Nordisk Medicin, och basen breddades. Sju nationella medicinska tidskrifter gick samman, och de medicinska sällskapen i Norden tog ansvaret genom Föreningen för utgivande av tidskriften Nordisk Medicin.

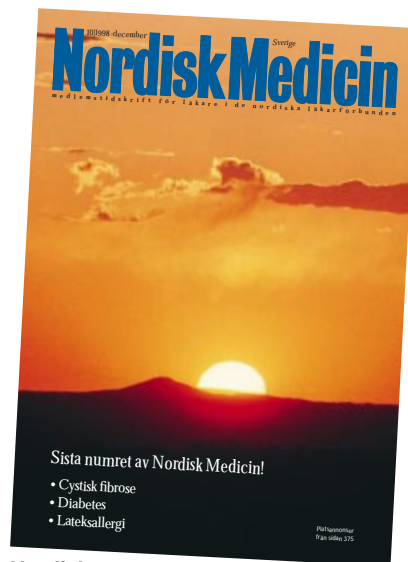
Under och strax efter andra världskriget hade tidskriften en glansperiod. Den var ett viktigt forum för medicinsk information under en tid när de nordiska länderna i stor utsträckning var avskurna från den internationella litteraturen. Medicinska översikter samt referat från de medicinska sällskapens möten och från utländska tidskrifter utgjorde kärnan också efter kriget, då Nordisk Medicin hade 8 000 prenumeranter och nådde 40 procent av läkarna i Norden.

Upp- och nedgång i konjunkturen samt varierande intresse för tidskriften i de olika medicinska sällskapen ledde till kriser bl a 1954 och 1960. De nationella läkarförbundens tidskrifter blev allt svårare konkurrenter för Nordisk Medicin också om det medicinskt vetenskapliga och kliniska materialet.

Drastiskt ändrade mål

Redan 1953 diskuterades ett samarbete med de nationella läkartidningarna, men därav blev inget förrän både annonsörer och prenumeranter svikit Nordisk Medicin i slutet av 1960-talet. Utgivarna sökte 1970 kontakt med läkarförbunden för att finna en lösning, som utarbetades av Läkartidningens chefredaktör Sven Forsse i samråd med hans nordiska kolleger och de medicinska sällskapen.

Den 1 januari 1972 övertog de fem nordiska läkarförbunden huvudansvaret för Nordisk Medicin; dock garanterade läkaresällskapen inflödet från vetenskapen genom representanter i redaktionskommittén och visst ekonomiskt stöd.

Nordisk Medicins sista nummer kom ut i mitten av december 1998, nästan 70 år efter starten som Nordisk Medicinsk Tidskrift.

Veckotidningen blev månadstidskrift och medlemsblad för läkarförbunden i Norden, konkurrenten blev ett komplement till de nationella läkartidningarna, och målsättningen förändrades drastiskt. Tidskriften skulle bli ett forum för en aktiv och levande debatt om viktiga sidor av dagens och morgondagens medicin. Förnyelsen av läkarutbildningen, debatt om medicinens och läkarens roll i samhället, etiska frågor, arbets- och socialmedicinska ämnen samt medicinskt vetenskapliga teman (särskilt kontroversiella) i nordisk belysning dominerade innehållet.

I Nordisk Medicin kunde man också ta upp frågor som var för känsliga att diskutera i den nationella miljön. Successivt ändrades tonvikten inom denna ram så att nordisk frontlinjeforskning och medicinska översikter fick ett växande utrymme, en inriktning som dominerat under de senaste 20 åren.

Många eldsjälar har drivit Nordisk Medicin [3]. Några av dem har varit redaktörer: pionjären Gunnar Holmgren (till 1954), professor Hugo Theorell (till 1971) och slutligen Eva Oldinger, som under tidskriftens sista år hedrades med det nordiska folkhälsopriset för sina imponerande insatser som chefredaktör under 19 år.

Samarbetet kring Nordisk Medicin har också gett många goda bieffekter, bl a tätare kontakter mellan de nationella läkartidningarnas redaktioner. Hitills har detta 25-åriga samarbete främst inneburit utbyte av erfarenheter vid möten vartannat år. Det krävs ett konkret samarbete i nya former för att fylla tomrummet efter Nordisk Medicin.

Referenser

1. Nylenna M. Nordisk Medicin 1929–1998. Nordisk Medicin 1998; 113: 326.
2. Oldinger E. Tack och farväl. Nordisk Medicin 1998; 113: 326-7.
3. Bonnevie P. Nordisk Medicin 50 år. En epoke er endt men den vetenskapelige kontinuitet sikret. Nordisk Medicin 1980; 95: 26-8.